O'ZBEKISTON RESPUBLIKAZI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVASIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

____

O`quv ishlari bo`yicha prorektor
T.S.Sharipov
2024 yil "28" 08

« XALQARO VALYTA OPERATSIYALARI »
FAN SILLABUSI
(magistiratura)

Bilim sohasi:	**400 000 - Biznes, boshqaruv va huquq**
Ta'lim sohasi:	**410 000 - Biznes va boshqaruv**
Ta'lim yo'nalishi:	**70410501 - Bank ishi va audit**

Samarqand – 2024

Modul/ FAN SILLABUSI
Magistratura
70410501 - Bank ishi va audit

Fanning nomi:	**Xaqaro valyta va hisob-kitob operatsiyalari**
Modul turi, fan:	Majburiy
Fan kodi:	
yil:	1
Semestr:	1
Talim shakli:	Kunduzgi
Dars shakli va soatlar miqdori, semester uctun ajratilgan;	**150**
Maruza	30
Amaliy dars	30
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	4
Baxolash shakli:	yozma
Ta'lim tili;	O'zbek/rus

Fanning maqsadi (FM)

FM1	**Fanni o'qitishdan maqsad** – valyuta operatsiyalarini amalga oshirish asoslari, tijorat banklari va Markaziy banklarning valyuta operatsiyalari, valyuta riski, valyuta operatsiyalarini tartibga solish va nazorat qilish, xalqaro hisob-kitob shakllaridan foydalanish amaliyotining mazmun-mohiyati ochib berish nazariyasi va amaliyoti bo'yicha chuqur bilim berish va ko'nikmalar hosil qilish.

Fanni o'zlashtirish uchun boshlang'ich bilimlar

1	Ilmiy tadqiqot metodologiqasi(AUPTP06)
2	Tijorat banklarning aktiv va passivlarini boshqarish(ALMCB08)
3	Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi (METTSD06)
4	Zamonaviy banklarning korporatuv boshqaruv tizimi (CGSMB06)

Ta'lim natijalari (TN)

	Bilimlar jihatidan:
TN1	- tashqi iqtisodiy faoliyatni tashkil etish uslubiyatlari;
TM2	- alohida valyuta operatsiyalarini hisoblash mezonlari
TM3	- valyuta operatsiyalarining statistik usullari haqida tasavvurga ega bo'lishi lozim.
	Ko'nikma jihatidan:

TM4	– xalqaro hisob-kitoblarni tashkil etilishi, moliyaviy, to'lov va valyuta shartnomalari shartlari
TM5	- to'lov balansini tuzish
TM6	– xalqaro hisob-kitob va valyuta operatsiyalarini amalga oshirish bo'yicha ***ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim.***

Fan mazmuni

	Mashg'ulot shakli. Maruza darsi (M)	**Ajratil-gan soat**
	I semestr	
M1	Xalqaro valyuta operatsiyalarini tashkil qilishning iqtisodiy va huquqiy asoslari	2
M2	Banklararo vakillik munosabatlari: mazmuni, zarurligi, turlari va o'rnatish tartibi	2
M3	Tijorat banklari valyuta operatsiyalarining zarurligi va turkumlash mezonlari	2
M4	Tijorat banklaring spot operatsiyalari	2
M5	Tijorat banklarining muddatli valyuta operatsiyalari	2
M6	Tijorat banklarining svop operatsiyalari	2
M7	Markaziy bankning valyuta operatsiyalari va ularni tashkil qilish asoslari	2
M8	Markaziy bank valyuta operatsiyalarining turlari va amalga oshirish mexanizmi	2
M9	"Valyuta riski" tushunchasi va uni yuzaga keltiruvchi sabablar	2
M10	Valyuta riskining darajasiga ta'sir etuvchi omillar	2
M11	Valyuta riskini boshqarish usullari.	2
M12	Valyuta operatsiyalarini tartibga solish.	2
M13	Valyuta operatsiyalarini nazorat qilish.	2
M14	Xalqaro hisob-kitoblarni tashkil qilish asoslari.	2
M15	Xalqaro hisob-kitoblarni amalga oshirish shartlari	2
	Jami	**30**

	Mashg'ulot shakli. Amaliy darsi (A)	**Ajratil-gan soat**
	I semestr	
A1	Xalqaro valyuta operatsiyalarini tashkil qilishning iqtisodiy va huquqiy asoslari	2
A2	Banklararo vakillik munosabatlari: mazmuni, zarurligi.	2

	turlari va o'rnatish tartibi	
A3	Tijorat banklari valyuta operatsiyalarining zarurligi va turkumlash mezonlari	2
A4	Tijorat banklaring spot operatsiyalari	2
A5	Tijorat banklarining muddatli valyuta operatsiyalari	2
A6	Tijorat banklarining svop operatsiyalari	2
A7	Markaziy bankning valyuta operatsiyalari va ularni tashkil qilish asoslari	2
A8	Markaziy bank valyuta operatsiyalarining turlari va amalga oshirish mexanizmi	2
A9	"Valyuta riski" tushunchasi va uni yuzaga keltiruvchi sabablar	2
A10	Valyuta riskining darajasiga ta'sir etuvchi omillar	2
A11	Valyuta riskini boshqarish usullari.	2
A12	Valyuta operatsiyalarini tartibga solish.	2
A13	Valyuta operatsiyalarini nazorat qilish.	2
A14	Xalqaro hisob-kitoblarni tashkil qilish asoslari.	2
A15	Xalqaro hisob-kitoblarni amalga oshirish shartlari	2
Jami		**30**

Mustaqil talim (MT)

1.	Xalqaro valyuta operatsiyalarini tashkil qilish va banklararo vakillik munosabatlarini o'rnatish tartibi	2
2.	Xalqaro valyuta operatsiyalarini tashkil qilishning iqtisodiy va huquqiy asoslari	2
3.	Banklararo vakillik munosabatlari: mazmuni, zarurligi, turlari va o'rnatish tartibi	4
4.	Tijorat banklari valyuta operatsiyalarining mazmuni va turkumlanishi	2
5.	Tijorat banklari valyuta operatsiyalarining zarurligi va turkumlanishi	2
6.	Tijorat banklarining spot operatsiyalari	2
7.	Tijorat banklarining muddatli valyuta operatsiyalari	2
8.	Tijorat banklarining svop operatsiyalari	2
9.	Markaziy bankning valyuta operatsiyalari: turlari va amalga oshirish mexanizmi	4
10.	Markaziy bankning valyuta operatsiyalari va ularni tashkil qilish asoslari	2
11.	Markaziy bank valyuta operatsiyalarining turlari va amalga oshirish mexanizmi	2
12.	Valyuta riski va uni boshqarish usullari	4
13.	."Valyuta riski" tushunchasi va uni yuzaga keltiruvchi sabablari	2

14.	Valyuta riskining darajasiga ta'sir qiluvchi omillar	4
15.	Valyuta riskini boshqarish usullari	4
16.	Valyuta operatsiyalarini tartibga solish va nazorat qilish	2
17.	Valyuta operatsiyalarini tartibga solish	4
18.	Valyuta operatsiyalarini nazorat qilish	4
19.	Xalqaro hisob-kitoblar va ularni tashkil qilish asoslari	2
20.	Xalqaro hisob-kitoblarning tashkiliy-iqtisodiy va huquqiy asoslari	2
21.	Xalqaro hisob-kitoblarni amalga oshirish shartlari Xalqaro hisob-kitoblarni amalga oshirish shartlari	4
22.	Xalqaro hisob-kitob shakllarini turkumlash mezonlari	4
23.	Xalqaro hisob-kitob shakllari va ulardan foydalanish mexanizmi	4
24.	To'lov topshiriqnomalari (bank uzatmalari) vositasida amalga oshiriladigan xalqaro hisob-kitoblar	2
25.	CHeklar vositasida amalga oshiriladigan xalqaro hisob-kitoblar	4
26.	Hujjatlashtirilgan akkreditivlar vositasida amalga oshiriladigan xalqaro hisob-kitoblar	4
27.	Inkasso bo'yicha amalga oshiriladigan xalqaro hisob-kitoblar	4
28.	Xalqaro hisob-kitoblarni amalga oshirish shartlari	4
29.	Xalqaro hisob-kitoblarni tashkil qilish asoslar.	4
30.	Xalqaro hisob-kitob shakllaridan foydalanish mexanizmlari	2
Jami		**90**

	Asosiy adabiyotlar:
1	Abdullaeva Sh.Z. Xalqaro valyuta-kredit munosabatlari. –Toshkent "IQTISOD-MOLIYA", 2015.–588 b.
2	Арустамов Э.А., Андреев Р.С. Внешнеекономическая деятельность. – М.: КНОРУС, 2011. – 168 с.
3	Бланшар О. Макроекономика. Пер. С англ. - М.: Высшая школа экономики, 2010. – 671 с.
4	Bobakulov T.I. Milliy valyutaning barqarorligini ta'minlash: muammolar va echimlar. – T.: Fan va texnologiya, 2007. – 184 b. 115
5	Красавина Л.Н. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения. –М.: Юрайт, 2016. – 543 с.
	Qo'shimcha adabiyotlar:
6	«Valyutani tartibga solish to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasining qonuni(yangi tahriri). – T.: "O'zbekiston", 2019 yil 22 oktyabr. O'RQ-573-son
7	O'zbekiston Respublikasi bank tizimi / F.M. Mullajonov tahriri ostida; O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. – T.: "O'zbekiston", 2011. – 368 b
8	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 2 sentyabrdagi PF-5177-sonli "Valyuta siyosatini liberallashtirish bo'yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar

	to'g'risida"gi farmoni. www.lex.uz.
9	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli farmoni. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida. www.lex.uz.
10	BMTning yuklarni dengiz orqali tashish to'g'risidagi konvensiyasi
	Internet saytlari
1	www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari va ma'lumotlari milliy bazasi
2	www.cbu.uz – O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy sayti

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

– fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
– fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
– fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
– fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
– berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
– konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
– mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
– fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
– tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

– fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
– fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
– fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
– fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
– fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
– fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
– fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

– fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
– fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;

– bayon qilish ravon bo'lmasa;
– fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
– fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

– fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
– fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
– fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
– fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
– fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
– fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fanning ma'suli haqida ma'lumot

Mualliflar:	**A.M. Karimova** –SamISI «Bank ishi» kafedrasi mudiri, i.f.d. dotsent **Z.D.Niyozov** – SamISI. «Bank ishi» kafedrasi dotsenti i.f.n.
E – mail:	karimova.aziza2105@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
Taqrizchilar:	**Xaydarov Z.Sh.**, «Umar» AITB «Ipak yo'li» Samarqand filiali boshqaruvchi o'rinbosari; **Arabov N.**, SamDU "Iqtisod va biznes" kafedrasi mudiri, i.f.n., prof.

Mazkur sillabus institut o'quv uslubiy Kengashning 2024 yil avgust 29 dagi № 1 sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus "Bank ishi" kafedrasining 2024 yil avgust 27 dagi № 1 sonli yig'ilish bayoni bilan maqullangan. S-14-32

O'quv uslubiy bo'lim boshlig'i: **Shodmonov I.E.**

Magistratura bo'limi boshlig'i: **Sultonov Sh.A.**

Kafedra mudiri: **Karimova A.M.**

Tuzuvchi: **Niyozov Z.D.**